

Список використаної літератури

1. Андреева Н.В. Практико-ориентированное обучение в процессе профессионального самоопределения студентов /Н.В. Андреева// Педагогическое образование и наука. – 2009. – № 12. – С. 84-87.
2. Казаков Ю.М. Компетентнісний підхід як засіб підвищення якості вищої медичної освіти /Ю.М. Казаков, Є.Є. Петров, С.І. Треумова// Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С. 82-83.
3. Канаева Т.А. Профессиональное становление студентов СПО в контексте практико-ориентированных технологий /Т.А. Канаева //Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал).– 2012.– №12.
4. Просалова В. С. Концепция внедрения практикоориентированного подхода / В. С. Просалова / Интернет-журнал «Науковедение» [Электронный ресурс]. URL: <http://naukovedenie.ru/PDF/10pvn313.pdf> (дата обращения: 21.10.2015).
5. Солянкина Л.Е. Модель развития профессиональной компетентности в практикоориентированной образовательной среде / Л.Е. Солянкина// Известия ВГПУ.– 2011.– № 1 (0,6 п.л.).
6. Ясвин В.А. Образовательная среда: от моделирования к проектированию /В.А. Ясвин. – М.: Смысл, 2001. – 365 с.

**ОПТИМІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННЯ
СТУДЕНТІВ ІЗ НОРМАТИВНИМ ТЕРМІНОМ НАВЧАННЯ З КЛІНІЧНОЇ
ФАРМАКОЛОГІЇ З ПОЗИЦІЙ СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ**

Капустянська А.А., Моїсєєва Н.В., Луценко Р.В.

Українська медична стоматологічна академія

Досвід використання інноваційних технологій і систематичний контроль навчання – це важливий крок у напрямі інтенсифікації й оптимізації всього навчально-виховного процесу у вищій школі. Найважливішим етапом процесу здобуття сучасної вищої медичної освіти студентів із нормативним терміном навчання з дисципліни «Клінічна фармакологія» є перевірка знань, у процесі якої з'ясовуються повнота і якість знань студентів, прогалини і помилки.

Ключові слова: клінічна фармакологія, нормативний термін навчання, сучасна освіта.

The experience of using the innovative technologies and systematic control of learning is an important step towards intensifying and optimizing the entire educational process in higher education. The most important step in the process of obtaining a modern higher medical education of students with a normative term of study in the discipline of clinical pharmacology is the examination of knowledge, which clarifies the completeness and quality of students' knowledge, gaps and mistakes in their knowledge.

Keywords: clinical pharmacology, normative term of education, modern education.

В Українській медичній стоматологічній академії на кафедрі експериментальної та клінічної фармакології з клінічною імунологією та алергологією є багатий досвід навчання студентів основ клінічної фармакології. Згідно з тематичним планом практичних занять для студентів із нормативним терміном навчання, які навчаються на кафедрі, акцентується увага на основних питаннях, які постають перед майбутніми лікарями в їхній діяльності, зокрема це ефективно і безпечно лікування різноманітної патології.

Завдання освітніх технологій у сучасній медичній освіті – це посилення фундаментальної підготовки, що дає майбутньому лікарю вміння виділити в конкретному предметі базисну частину його змісту, яку він зможе після осмислення використовувати на новому рівні, при вивченні інших дисциплін і в процесі подальшої самоосвіти. Поняття базисного змісту дисципліни нерозривно пов'язане з поняттям навчального циклу, в якому базисні змістові блоки логічно зв'язані в систему [5].

Цикл – частина навчального матеріалу, обов'язково супроводжувана контролем знань і вмінь студентів [4]. Формуються цикли на основі робочої програми дисципліни. В академії для студентів із нормативним терміном навчання на кафедрі, де вивчають клінічну фармакологію, дисципліна складається з модулів. Також містить низку питань, винесених для самостійної роботи студентів. В основу навчального циклу покладений принцип системності, який передбачає системність змісту, тобто необхідне і достатнє знання (база), без якого ні дисципліна в цілому, ні будь-який із модулів не можуть існувати; чергування пізнавальної й навчально-професійної частин модуля, що забезпечує алгоритм формування вмінь і навичок; системність контролю, приводить до розвитку здібностей у студентів, що трансформуються в навички і професійні вміння аналізувати і прогнозувати рішення [4; 5].

Модернізоване навчання під час здобуття сучасної медичної освіти пов'язане з рейтинговою системою оцінки знань. Перевірка знань є найважливішим етапом процесу всього навчання, в ході якого з'ясовуються повнота і якість знань студентів, прогалини і помилки. Під час перевірки знань викладач отримує уявлення про якість процесу навчання. Систематичний контроль привчає майбутнього лікаря постійно виконувати індивідуальні завдання, що сприяє підвищенню розумової активності, виробленню вміння вирішувати конкретні завдання, адаптовані до майбутньої самостійної практичної діяльності [1].

Постійний контроль забезпечує фіксування рівня досягнень, його відповідності нормам і стандартам, а також просування до вищих рівнів оволодіння знаннями [2]. Ми використовуємо кілька видів контролю й оцінки: попередній (вхідний), поточний і підсумковий (вихідний).

Підсумковий контроль проводиться після вивчення циклу. Основною його формою є складання підсумкового контролю. Оцінюючи знання, викладачу потрібно керуватися такими вимогами:

- об'єктивність: оцінювання дійсних успіхів і недоліків роботи, відсутність упередженості в оцінці;
- суб'єктивність: облік реальних можливостей, стимулюючий, а не дезорганізуючий ефект оцінювання;
- систематичність, яка багато в чому залежить від віку студентів;

- відкритість (публічність) і обґрунтованість виставленої оцінки, для чого нерідко потрібна особлива аргументація;
- дієвість, яка може виражатися в порадах, указівках про те, як поліпшити досягнення, на що звернути увагу, яким чином працювати далі [3].

Підсумкова оцінка має в першу чергу відображати дійсний результат. Не слід гіпертрофовано сприймати контрольну функцію. Контроль органічно пов'язаний із рівнем вивчення, й опитувати слід відповідно до того, на якому рівні вдалося організувати навчання [6].

У рамках циклу студент має справу з предметними знаннями і тими видами діяльності, що пов'язані з отриманням і використанням цих знань [7]. Для вивчення клінічної фармакології студенти користуються навчальними матеріалами посібників, підручників, розв'язують клінічні задачі й тестові завдання на практичних заняттях, виконують домашнє завдання з наступної теми, опрацьовують теми для самостійної роботи. Для кожного виду занять викладач має спроектувати й організувати навчальну діяльність, яка має професійну спрямованість, озброїти майбутнього спеціаліста основами знань щодо дії на організм різних фармакологічних груп засобів із метою його орієнтування в потоці нових лікарських препаратів, які він має призначати хворим. Нами розроблена система завдань, які студент виконує на практичних заняттях і під час самостійної підготовки до них.

Для вдосконалення проведення навчального процесу і його оптимізації підготовлено мультимедійні матеріали (презентації у форматі PowerPoint) до кожного з практичних занять. Комп'ютер – не лише об'єкт вивчення, а й засіб навчання, і з ним пов'язані надії на підвищення ефективності навчального процесу і самоосвіти. Наявність мультимедійних матеріалів звільняє час для детальнішого роз'яснення матеріалу, розгляду клінічних прикладів застосування тих чи інших препаратів відповідно до професійної спрямованості навчання майбутніх спеціалістів.

Крім цього, частина матеріалу виноситься на самостійне вивчення, оскільки основною складовою навчального процесу є самостійна робота студентів. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з клінічної фармакології може виконуватися в бібліотеці, спеціально облаштованих тематичних навчальних кабінетах, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

На початку циклу студент відразу отримує тематичні плани з практичної та самостійної роботи і графік проведення підсумкового контролю. Протягом циклу з клінічної фармакології студент виконує індивідуальну самостійну роботу, яка спрямована на поглиблення вивчення ефективності й безпеки використання різних груп лікарських засобів із широкого кола патологій, яку має захистити до кінця вивчення дисципліни. У тому разі, якщо в роботі є недоліки, завдання доопрацьовується з націленням на специфічні ознаки перебігу окремих патологій. Виконання індивідуального завдання студентом полегшується наявністю методичних вказівок, а також питаннями щодо підсумкового контролю. На практичних заняттях обговорюється методика розв'язання клінічних задач і тестових завдань із відповідних тем.

Для досягнення успішного опрацювання тем, що відводяться на практичні заняття, студентам пропонуємо перед підсумковим контролем провести самоконтроль знань. Для цього з кожної теми дисципліни нами розроблена система тестових завдань. Така форма контролю має сенс як допоміжна перед підсумковим контролем, оскільки показує майбутньому спеціалісту прогалини в знаннях за глибиною засвоєння матеріалу і його складом (перелік досліджуваних питань).

Для допуску до підсумкового модульного контролю студенту необхідно виконати навчальний план повністю. Оцінювання самостійної роботи майбутнього спеціаліста, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, відбувається під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до теми практичних занять, проводимо на підсумковому контролі й захисті протоколу ефективності та безпеки лікування різних нозологій.

Підсумковий контроль відбувається по завершенні вивчення всіх тем циклу на останньому занятті. У підсумковому оцінюванні враховуються результати виконання завдань, систематичність їх виконання, активність студента протягом вивчення дисципліни.

Висновки. Отже, сучасна система організації процесу здобуття вищої медичної освіти студентами з нормативним терміном навчання – це важливий крок у напрямі інтенсифікації й оптимізації навчально-виховного процесу у вищій школі. Вона потребує від науково-педагогічних працівників використання інноваційних технологій і систематичного контролю навчання, відповідної психолого-педагогічної підготовки, що вимагає перебудови організаційних і методичних аспектів навчально-виховного процесу.

Список використаної літератури

1. Васильєва М.П. Деонтологічний компонент підготовки сучасного педагога в умовах вищого навчального закладу / М.П. Васильєва // Вісник Дніпропетровського університету економіки та права імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. – 2011. – №2(2). – С. 14-21.
2. Вороненко Ю.В. Внедрение семейной медицины как научной специальности – необходимое условие развития семейной медицины в Украине / Ю.В. Вороненко, Г.И. Лисенко // Український медичний часопис. – 2007. – №6(62) XI-XII. – С. 56-57.
3. Клокяр Н.И. Развитие профессиональных компетентностей педагогических кадров в условиях евроинтеграции / Н.И. Клокяр // Народна освіта. – 2012. – Вип. №2(17). – С. 5-7.
4. Методи контролю знань студентів з курсу "Клінічна фармакологія" / В.М. Бобирьов, Т.О. Дев'яткіна, Г.Ю. Островська [та ін.] // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю; м. Полтава, 22 березня 2018 р. – Полтава, 2018. – С. 29-30.
5. Організація самостійної роботи студентів стоматологічного факультету з курсу "Клінічна фармакологія" / В.М. Бобирьов, Г.Ю. Островська, Т.А. Петрова [та ін.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 19-20.
6. Судаков В. Праця як нормативно організований соціальний процес та форма спеціалізованої ігрової діяльності / В. Судаков // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2010. – №10. – С. 6-11.
7. Чубарук О.В. Зміст і структура професійної компетентності вчителів філологічного профілю в системі післядипломної освіти / О.В. Чубарук // Постметодика. – 2012. – № 2. – С. 16–21.